

UCHWAŁA NR XV/118/20
RADY GMINY LIPKA
z dnia 31 stycznia 2020 roku

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Lipka na lata 2020-2022

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2019 poz. 506 ze zm.) oraz art. 176 pkt.1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2019 poz.1111 ze zm.), Rada Gminy Lipka uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Lipka na lata 2020-2022 w brzmieniu, jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lipka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

/-/Piotr Wandas

Przewodniczący Rady Gminy Lipka

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE LIPKA
NA LATA 2020 - 2022**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipce

Wstęp

Program Wspierania Rodzin Gminy Lipka na lata 2020-2022 zwany dalej „Programem” opracowany został w związku z wejściem życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W myśl w/w ustawy na jednostki samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Najczęściej występujące problemy w rodzinie to: bezrobocie, choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, ubóstwo. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się w/w dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipce jest miejscem pierwszego kontaktu osób, które poszukują pomocy w związku z pojawiającymi się problemami w życiu. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielniania osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Pomoc powinna być wczesna, mieć charakter profilaktyczny, ochronny i aktywizujący jednostkę lub rodzinę do poszukiwania samodzielnych rozwiązań.

Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadre, kompetentną i obiektywną oraz wszelkie działania powinny być podejmowane jak najszybciej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd też założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej w odbudowaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków .

1. Uwarunkowania prawne podejmowanych działań w ramach programu wspierania rodzin.

Ochrona prawna rodziny jest jedną z podstawowych zasad Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z art. 71 ust. 1 Konstytucji państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.

W myśl art. 72 ust. 1 i 2 Konstytucji organy władzy publicznej zobowiązane są do ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Realizując „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Lipka na lata 2020-2022” należy brać pod uwagę między innymi:

- Ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011r. (Dz.U. z 2019r. poz.1111 ze zm.).
- Ustawę o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (Dz. U. z 2019r. poz. 1507 ze zm.).
- Ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z 11 lutego 2016r. (Dz. U. z 2019r. poz. 2407 ze zm.).
- Ustawę o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003r. (Dz. U. z 2018r. poz. 2220 ze zm.).
- Ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz.U. z 2015r. poz. 1390 ze zm.).
- Ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z dnia 7 września 2007r. (Dz. U. 2019r. poz.670 ze zm.).
- Ustawę Kodeks rodzinny i opiekuńczy z 25 lutego 1964r. (Dz. U. z 2019 poz. 2086 ze zm.).
- Ustawę o Karcie Dużej Rodziny z dnia 5 grudnia 2014r.(Dz. U. z 2019r. poz.1390 ze zm.).
- Ustawę o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem” z 4 listopada 2016r. (Dz.U. z 2019r. poz. 473 ze zm.).

2. Zadania Gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 176 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej działania realizowane przez samorząd gminny to:

- 1) Opracowywanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wsparcia rodziny;
- 2) Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) Finansowanie:
  - a) kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,
  - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo- terapeutycznej, lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) Sporządzanie sprawozdań rzeczowo- finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 7) Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;
- 8) Przekazanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstałych zaległościach z tytułu nie ponoszenia przez rodziców opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, za okres dłuższy niż 12 miesięcy.

3. Główny cel i założenia programu.

Założeniem programu jest stymulowanie podejmowania przez gminę odpowiednich działań, które będą służyły:

- wsparciu rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, które umożliwiłyby zatrzymanie w rodzinie dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej lub powrót do rodziny dzieci umieszczonych wcześniej w pieczy zastępczej.

Celowi powyższemu służyć będą działania nakierowane na:

- Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą otrzymać wsparcie od gminy w postaci asystenta rodziny, jak również pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.
- W celu wspierania rodziny, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej.

Zakładane efekty

W 2020-2022 roku zakłada się, że nastąpi:

- zintensyfikowanie działań wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, efektem czego będzie zmniejszenie liczby dzieci umieszczonych poza rodziną naturalną,
- rozwijanie dotychczasowych działań na rzecz dziecka i rodziny, a także stworzenie warunków do podejmowania przez jednostki samorządu gminnego oraz organizacje pozarządowe inicjatyw we wskazanym zakresie,
- propagowanie dobrych praktyk i wzorów inicjatyw kierowanych do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wzmocnieniu roli i funkcji rodziny, uświadamianiu jak ważnym elementem w życiu jest rodzina oraz odpowiednie relacje między jej członkami.
- Podjęcie działań wspierających rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, efektem czego będzie profesjonalizacja systemu pieczy zastępczej.

Program jest jednocześnie rozwinięciem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipka na lata 2016-2026r. Są to działania w ramach programu, które wpisują się w cel strategiczny nr III strategii tj. integracji społecznej oraz cel strategiczny nr V tj. edukacji społecznej.

4. Zadania realizowane w ramach programu wspierania rodziny w wychowywaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej na lata 2020-2022r.

Lp	Działania	Realizatorzy	Planowany termin
1	Finansowanie funkcjonowania rodzin wspierających (w razie stwierdzonych potrzeb).	GOPS Lipka, Gmina Lipka.	2020-2022
2	Wspieranie rodzin i dzieci przez asystenta rodziny lub pracowników socjalnych. oraz finansowanie kosztów szkoleń rodzin wspierających i asystenta rodziny (w razie potrzeby).	GOPS Lipka, Gmina Lipka, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie.	2020-2022
3	Wspieranie oraz tworzenie infrastruktury na rzecz rodziny: świetlice socjoterapeutyczne, świetlice środowiskowe, punkty informacyjno-konsultacyjne; wspieranie działań dot. zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, wspieranie wypoczynku letniego i zimowego dzieci z rodzin wysokiego ryzyka, prowadzenie programów profilaktycznych.	Gmina Lipka, Szkoła Podstawowa w Lipce, Szkoła Podstawowa w Łąkiem, GKRPA, GOPS Lipka	2020-2022
4	Współpraca z instytucjami i organizacjami z poza terenu gminy zajmującymi się pomocą rodzinie.	PCPR w Złotowie, organizacje pozarządowe, PUP w Złotowie, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Złotowie, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-	2020-2022

		Pedagogiczna w Złotowie, Posterunek Policji w Lipce.	
5	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków szkolnych.	Gmina Lipka.	2020-2022
6	Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły szkolne i podręczniki, pomoc w formie zasiłków celowych, wyprawki.	GOPS Lipka, Gmina Lipka, Szkoła Podstawowa w Lipce, Szkoła Podstawowa w Łąkiem.	2020-2022
7.	Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo-wychowawczym polegająca m.in. na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym, tworzenie materiałów informacyjnych oraz wspieranie akcji informatycznych na temat przemocy, stosowanie procedur „Niebieskich kart”.	GOPS Lipka, Zespół interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie –Lipka, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipce, Posterunek Policji w Lipce, Szkoła Podstawowa w Lipce, Szkoła Podstawowa w Łąkiem-rola pedagoga i psychologa.	2020-2022

5. Ewaluacja programu

Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie interpretacji danych pozyskanych przez:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipce,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – Gmina Lipka,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie- Gmina Lipka,
- Posterunek Policji w Lipce,
- Szkoła Podstawowa w Lipce,
- Szkoła Podstawowa w Łąkiem,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Złotowie,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Złotowie,
- Szkoła Podstawowa w Łąkiem – Oddział Przedszkolny,
- Przedszkole Gminne w Lipce.

W przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzi w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, pracownik socjalny przeprowadzający wywiad środowiskowy będzie wnioskował do Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej o przydzielenie asystenta rodziny, jeżeli zajdzie taka potrzeba. Asystent rodziny będzie opracowywał i realizował plan pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym w zakresie:

1) Plan pracy z rodziną będzie obejmował zakres realizowanych działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, a także będzie zawierał terminy ich realizacji i przewidywane efekty działania w zakresie :

- Analizy sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, po to by móc wyeliminować negatywne zachowania w stosunku do poszczególnych członków rodziny.
- Wzmocnieniu roli i funkcji rodziny, uświadamianiu jak ważnym elementem w życiu jest rodzina oraz odpowiednie relacje między jej członkami, a także dążenie do reintegracji rodziny.
- Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny.
- Podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, by zapobiec sytuacjom, w którym nie przewidziano konsekwencji swoich działań.
- Przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny.
- Pomoc i doradztwo w zakresie prawa.

2) Pomoc w opiece i wychowaniu dzieci.- w celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomoże rodzinie przeżywającej trudności w:

- 1) opiece i wychowaniu dziecka;
- 2) prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- 3) kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów:

- Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej,
- Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli,
- Liczba dzieci korzystających z Wieloletniego Programu Rządowego „Posiłek w domu i w szkole”,
- Liczba dzieci korzystających z Rządowego programu pomocy uczniom- „Wyprawka Szkolna”,
- Liczba udzielonych zasiłków szkolnych,
- Liczba dzieci biorących udział w koloniach finansowanych przez Kuratorium Oświaty, Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny,
- Liczba rodzin, objętych pomocą asystenta rodziny oraz rodziny wspierającej,
- Liczba rodzin, które skorzystały ze specjalistycznego poradnictwa,
- Liczba rodzin korzystających z pomocy w oparciu o ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

6. Nadzór nad realizacją Programu

- W terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt przedstawia radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.
- Sporządzanie sprawozdań rzeczowo- finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.